

WPROWADZENIE

Zrównoważony rozwój to pojęcie szeroko rozpoznane i opisane przez naukowców z wielu różnych dziedzin i dyscyplin naukowych (humanistycznych, społecznych, technicznych, medycznych, itd.), a także dosyć popularne w publicystyce oraz różnego rodzaju dokumentach politycznych czy biznesowych. Kiedy jednak zapyta się studentów o zakres pojęcia czy jego predykaty, wówczas okazuje się, że grono osób potrafiących właściwie odczytać konotację przedmiotowego pojęcia zaczyna się zawężać. Jeszcze gorzej jest na niższych poziomach kształcenia. Można domniemywać, że mimo szerokiego rozpowszechnienia tej idei, zrównoważony rozwój w dalszym ciągu postrzegany jest hasłowo, bez głębszego zrozumienia jego istoty. By idea ta mogła się faktycznie zakorzenić w świadomości społecznej i przełożyć na praktyczne działania, zrównoważony rozwój powinien stać się przedmiotem nauczania już na etapie wczesnoszkolnym, a nawet przedszkolnym. Przed młodymi ludźmi postawione bowiem będą cele, wyznaczone i dookreślone w długoterminowych strategiach zrównoważonego rozwoju, których realizacja jest konieczna, by na Ziemi było możliwe wysokiej jakości życie, a także by przyszłe pokolenia miały szansę na rozwój i zaspokojenie własnych potrzeb. Dzięki odpowiedniej edukacji młodego pokolenia realizacja wyznaczonych celów stać się może bardziej prawdopodobna.

Świat ludzi nauki zdaje sobie sprawę z zagrożeń, jakie niesie niekontrolowany rozwój gospodarczy w globalizującym się świecie. Postrzeganie rozwoju przez pryzmat zysków i bytu „tu i teraz”, bez należytego dbania o środowisko naturalne, jest orientacją krótkowzroczną i taka wydaje się przeważać we współczesnym świecie. Stąd istnieje potrzeba jeszcze szerszej promocji idei zrównoważonego rozwoju, a niniejsza publikacja ma to zadanie spełnić.

Ujęcie zrównoważonego rozwoju w prezentowanych Czytelnikowi artykułach jest wieloaspektowe i wielowymiarowe. Całość podzielona jest na cztery części.

Część pierwsza obejmuje tematykę bezpieczeństwa międzynarodowego i stosunków międzynarodowych, bowiem tylko ponadnarodowe współdziałanie ludzi i instytucji daje możliwość realizowania pokojowych idei w świecie bez terroryzmu i wojen, w którym współpraca polityków i korporacyjnego biznesu może pozwolić na zrównoważony rozwój kolejnych pokoleń. Współpraca międzynarodowa jest możliwa nawet w ogniu światowych napięć geopolitycznych – jej celem jest takowe napięcia neutralizować.

Część druga poświęcona jest edukacji. Ważkość edukacji została już kilkakrotnie podkreślona, zatem rozdział o niej traktujący – o jej pozycji determinanty – stanowi istotny element niniejszej publikacji. Naukowcy uniwersyteccy omawiają problematykę zrównoważonego rozwoju, opisując rolę i pozycję nauczyciela, wskazując na wagę kształcenia

ustawicznego, podkreślając rolę szkolnictwa wyższego oraz zastanawiając się nad wyzwaniami stawianymi przez XXI wiek.

W trzeciej części ujęte zostały przede wszystkim problemy społeczne i kulturowe pojawiające się wraz z rozwojem społeczeństw. Naukowcy dokonują trafnej oceny zmian społecznych, wskazując na ewentualne rozwiązania, które mogą pomóc przyszłym pokoleniom realizować idee zawarte w koncepcji zrównoważonego rozwoju, stosownych agendach czy protokołach i deklaracjach, będących efektem prac uczestników konferencji, szczytów Ziemi i kongresów.

W czwartej części zwrócono uwagę na ujęcie etyczno-aksjologiczne, fundamentalne dla zrównoważonego rozwoju. Analiza przedmiotu przeprowadzona została z perspektywy kilku państw Europy Środkowo-Wschodniej, bowiem okazuje się, że łatwość przepływu osób czy idei wynikająca ze zjednoczenia kontynentu pod sztandarem Unii Europejskiej, pozwala śledzić zmiany, a czasami nawet przewidywać kolejne wydarzenia, czerpiąc z doświadczeń innych kultur.

Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej stanowią istotny głos w dyskursie o zrównoważonym rozwoju. Wskazują, że tylko poprzez właściwą, obiektywną ocenę problematyki zrównoważonego rozwoju świat nauki może pomóc politykom czy samorządowcom w działaniach mających na celu zabezpieczenie potrzeb przyszłych pokoleń, bez umniejszania praw do godnego życia zglobalizowanemu, postindustrialnemu społeczeństwu sieci – generacji obecnie zamieszkującej planetę Ziemię.

Aleksandra Kuzior
Henryk Kretek